

Nr 150.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till ändrad lydelse av § 8 mom. 2 i nådiga förordningen med tulltaxa för inkommande varor den 9 juni 1911; given Stockholms slott den 7 april 1916.

Under återopande av härvid fogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härigenom föreslå riksdagen

dels besluta, att § 8 mom. 2 i nådiga förordningen med tulltaxa för inkommande varor den 9 juni 1911 skall erhålla följande ändrade lydelse:

På prövning av Konungen ankommer, huruvida och under vilka villkor i särskilda fall tullfrihet under viss tid må medgivas ej mindre för maskiner, redskap, verktyg och andra föremål, som införas för användning vid järnvägs- eller hamnbyggnad, kanaliseringsarbete, elektrisk anläggning för allmänt behov eller annat allmännyttigt företag och som därefter skola ur riket återutföras, än även för lokomotiv och järnvägsvagnar, som av järnvägsförvaltning förhyras från utlandet;

dels förklara, att förestående bestämmelse skall träda i kraft å dag, som av Kungl. Maj:t bestämmes;

dels ock medgiva, att vad sålunda må bliva stadgat skall äga tillämpning jämväl beträffande av järnvägsförvaltning från utlandet förhyrda lokomotiv och järnvägsvagnar, som under innevarande år före stadgandets ikraftträdande införts till riket.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

G U S T A F.

Axel Vennersten.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 april
1916.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BRÖSTRÖM.

Efter gemensam beredning med chefen för civildepartementet anförde chefen för finansdepartementet statsrådet Vennersten:

I en till Kungl. Maj:t ingiven skrift av den 17 mars 1916 har trafikförvaltningen Göteborg—Stockholm—Gävle gjort framställning om åtgärders vidtagande för beredande av tullfrihet för rullande materiel, som från utlandet förhyres för att efter viss tid åter utföras, ävensom att de undantagsbestämmelser, som i berörda avseende kunde komma att utfärdas, måtte få äga giltighet retroaktivt från innevarande års början.

Innan jag går att närmare redogöra för trafikförvaltningens berörda framställning, tillåter jag mig erinra om att fråga om tullfri disposition av från utlandet hyrda lokomotiv i visst fall nyligen varit föremål för Kungl. Maj:ts prövning. Med förmälan att tullkammaren i Riksgränsen till styrelsen hänskjutit frågan, huruvida tre till Riksgränsen utan användande av egna maskiner inkomna lokomotiv, som statens järnvägar lånat från Norges statsbanor för att någon tid användas för transport av järnmalin mellan Kiruna och Luleå, finge tullfritt disponeras, hade nämligen generaltullstyrelsen underställt denna fråga Kungl. Maj:ts prövning. Uti ett i

anledning härav den 5 oktober 1915 avgivet utlåtande framhölls av järnvägsstyrelsen bland annat önskvärdheten av att gällande författningar måtte ändras därhän, att tullfrihet måtte medgivas för alla slag av rullande materiel, som för viss tid av svensk järnvägsförvaltning lånades eller förhyrdes från utlandet för att inom stadgad tid ur riket återutföras. Vid föredragning av ärendet den 19 november 1915 fann emellertid Kungl. Maj:t ifrågavarande lokomotiv icke författningssenligt kunna för omförmälda ändamål tullfritt disponeras.

De bestämmelser i gällande tulltaxeförordning, som i förevarande hänseende äro att beakta, återfinnas i § 4 mom. r) med kompletterande föreskrifter i avdelningen C i ett nådigt brev den 25 juni 1909 samt i § 8 mom. 2.

I § 4 mom. r) stadgas, så vitt nu är i fråga, att tullfrihet åtnjutes för transportmateriel, som inkommer blott för tillfälligt bruk inom landet, såsom järnvägsvagnar, då de begagnas för införsel till eller äro avsedda för utförsel från riket av gods eller personer.

§ 8 mom. 2 har följande lydelse:

På prövning av Konungen ankommer, huruvida och under vilka villkor i särskilda fall tullfrihet under viss tid må medgivas för maskiner, redskap, verktyg och andra föremål, som införas för användning vid järnvägs- eller hamnbyggnad, kanaliseringsarbete, elektrisk anläggning för allmänt behov eller annat allmännyttigt företag och som därefter skola ur riket återutföras.

I sin omförmälda skrivelse den 17 mars 1916 har nu trafikförvaltningen till stöd för sin framställning anfört bland annat följande:

»Det torde vara ett allmänt känt förhållande, att godstrafiken vid trafikförvaltningens liksom vid statens järnvägar stigit i oerhört hög grad under år 1915 och att den livliga trafiken alltjämt fortgår. Den kraftiga trafikstegringen, som inträdde kort efter krigets utbrott och som järnvägarna icke kunnat förutse och möta genom anskaffande av ny rullande materiel i tillräcklig grad, har förorsakat en ovanligt stor brist på godsvagnar. Ehuru trafikförvaltningen under år 1915 genom nyanskaffning ökat sin godsvagnpark med cirka 13,5 procent, råder likväl en oerhörd vagnbrist, så att de krav på vagnar, som framställas från handel och industri, endast i ringa utsträckning kunna tillgodoses. På grund härav har trafikförvaltningen i någon mån sökt avhjälpa bristen genom att under innevarande år från utlandet förhyra en del rullande materiel, men en sådan åtgärd omöjliggöres i fortsättningen genom gällande tulltaxa, som icke medgiver tullfrihet, oaktat den förhyrda materielen efter någon tids användning åter utföres. För närvarande synes goda utsikter finnas för trafikförvaltningen att från utlandet förhyra såväl lokomotiv som godsvagnar. Då det för landets industri och handel givetvis är av den allra största betydelse, att rullande materiel så skyndsamt som möjligt må kunna anskaffas, synes det trafikförvaltningen, som om undantag

*Trafikförvaltningen
Göteborg—
Stockholm—
Gävle.*

från gällande tullstadga borde medgivnas i sådant avseende, att tullfrihet medgives för rullande materiel, som från utlandet förhyres för att efter viss tid åter utföras.»

Järnvägsstyrelsen.

Järnvägsstyrelsen har inkommit med infordrat yttrande i ärendet.

Styrelsen har häri under erinran om sitt i ovannämnda utlåtande den 5 oktober 1915 angående tullfri disposition av lokomotiv, som från Norge lånats för malmtransporter mellan Kiruna och Luleå, gjorda uttalande, vidare anfört bland annat, att detta uttalande ägde alldeles särskilt tillämplighet under nuvarande förhållanden, enär behovet av transportmateriel för de svenska järnvägarna nu vore större än någonsin tillförne. Leveranstiden för ny rullande materiel vore ganska lång och anskaffningskostnaden vore abnormt hög. Ej heller finnes inom landet järnvägsmateriel att hyra i tillräckligt antal, och då vidare behovet av rullande materiel efter kriget sannolikt ej bleve så stort som för närvarande, vore det för en järnvägsförvaltning, som hade brist på vagnar, nödvändigt att för avvecklande av nuvarande högtrafik från utlandet förhyra vagnar. Det vore möjligt, att jämväl statens järnvägar komme att i någon mån tillgodose det rådande stora behovet av järnvägsvagnar genom förhyrning från utlandet. Det vore då av största vikt att tullbehandlingen av dylik rullande materiel gjordes så litet betungande, att icke förhyrandet därigenom försvärades eller omöjliggjordes.

Enligt järnvägsstyrelsens mening borde därför till tullstadgan göras det tillägget, att vad som vore stadgat om tullfri disposition av järnvägsmateriel, som i järnvägstrafik inkomme från utrikes ort, skulle gälla för dylik materiel, som blivit förhyrd för viss begränsad tid.

Kommerskollegium och generaltullstyrelsen.

På grund av nådig remiss hava vidare kommerskollegium och generaltullstyrelsen avgivit gemensamt utlåtande, däri anförts:

»Med avseende å de i den underdåniga ansökningen återopade omständigheterna, synes det ämbetsverken vara synnerligen önskvärt, att den åsyftade tullfriheten beredes. Då emellertid behovet av tillfällig ökning av rullande järnvägsmateriel torde kunna inträda jämväl för andra järnvägsförvaltningar än den nu ifrågasatt och möjligen även för statens järnvägar, finna sig ämbetsverken böra ifrågasätta, huruvida icke genom bestämmelse i tulltaxeförordningen Eders Kungl. Maj:t bör givas bemyndigande att efter prövning i särskilda fall medgiva viss tids tullfrihet för lokomotiv och järnvägsvagnar, vilka förhyras från utlandet.

Visserligen förekomma bestämmelser angående tullfri disposition i vissa fall av järnvägsmateriel i § 4 mom. r) tulltaxeförordningen med kompletterande föreskrifter i avdelningen C. av Eders Kungl. Maj:ts av generaltullstyrelsen den 5 juli 1909 i Sv. författningssamling nr 77 kungjorda nådiga brev den 25 juni samma år. Enär dessa bestämmelser avse järnvägstrafiken mellan Sverige och utlandet, synes dock, jämväl med avseende å den tänkta formen för ovanberörda medgivanden, det ifrågasatta bemyndigandet lämpligare böra införas i § 8 mom. 2 tulltaxeförordningen.

I detta syfte torde sistnämnda författningsrum kunna givas t. ex. följande lydelse:

'På prövning av Konungen ankommer, huruvida och under vilka villkor i särskilda fall tullfrihet under viss tid må medgivas ej mindre för maskiner, red-

skap, verktyg och andra föremål, som införas för användning vid järnvägs- eller hamnbyggnad, kanaliseringsarbete, elektrisk anläggning för allmänt behov eller annat allmännyttigt företag och som därefter skola ur riket återutföras, än även för lokomotiv och järnvägsvagnar, som av järnvägsförvaltning förhyras från utlandet.'

Vid beslutande å sin sida av en sådan ändring torde väl riksdagen kunna göra det uttalandet, att den ändrade lydelsen av sagda författningsrum må kunna av Eders Kungl. Maj:t givas retroaktiv tillämpning, varigenom den av den sökande trafikförvaltningen gjorda framställningen i detta avseende skulle kunna bifallas.

Den här ifrågasatta åtgärden i syfte att lindra den nu rådande stora bristen på rullande järnvägsmateriel finner jag beaktansvärda; och har jag icke något att erinra mot den av kommerskollegium och generaltullstyrelsen föreslagna författningsändringen, varigenom även för framtiden beredes möjlighet att i händelse av behov medgiva tullfri disposition under begränsad tid av nyssnämnda slags järnvägsmateriel. Enligt vad jag har mig bekant och som även av trafikförvaltningen framhållits har redan under innevarande år från utlandet förhyrts och hit införts järnvägsvagnar mot deposition av därå belöpande tull. Jämväl dessa vagnar torde böra komma i åtnjutande av tullfrihet. Den nya bestämmelsen lärer därför böra givas retroaktiv verkan, så att den kommer att gälla även beträffande lokomotiv och vagnar, som under innevarande år före bestämmelsens ikraftträdande införts hit.

Departementschefen.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

dels besluta, att § 8 mom. 2 i nämnda förordningen med tulltaxa för inkommande varor den 9 juni 1911 skall erhålla följande ändrade lydelse:

På prövning av Konungen ankommer, huruvida och under vilka villkor i särskilda fall tullfrihet under viss tid må medgivas ej mindre för maskiner, redskap, verktyg och andra föremål, som införas för användning vid järnvägs- eller hamnbyggnad, kanaliseringsarbete, elektrisk anläggning för allmänt behov eller annat allmännyttigt företag och som därefter skola ur riket återutföras, än även för lokomotiv och järnvägsvagnar, som av järnvägsförvaltning förhyras från utlandet;

dels förklara, att förestående bestämmelse skall träda i kraft å dag, som av Kungl. Maj:t bestämmes;

dels och medgiva, att vad sålunda må bliva stadgat skall äga tillämpning jämväl beträffande av järnvägsförvaltning från utlandet förhyrda lokomotiv och järnvägsvagnar, som under innevarande år före stadgandets ikraftträdande införts till riket.

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilagan litt. vid detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen avlätas.

Ur protokollet:
Georg Sjöcrona.